

For et splitter nytt rekkehus til tre millioner fikk Stig Andreassen Busk (i midten) med seg en haug med feil på kjøpet. Her med naboene Petter Bjerkan (t.v.) og Knut Jarle Niltveit.

FOTO: ASTRID DALEN

– Åpenbart mange useriøse på markedet

Huseiernes Landsforbund (HL) merket stor pågang fra norske huseiere i fjor. De hadde en økning på hele 52 prosent i antall henvendelser i saker om husbygging og håndverkere fra 2006 til i fjor.

– Byggebransjen har hatt gode tider, og det er åpenbart mange useriøse aktører og håndverkere med dårlig tid ute på markedet, sier advokat **Anders Leisner** i HL i en pressemelding.

Nå mener HL det er på tide at Regjeringen legger frem forslag til ny plan- og bygningslov, der man bør gjeninnføre en form for byggekonsroll.

– Dagens system som innebærer at håndverkere og entreprenører kontrollerer seg selv, fungerer ikke. I tillegg må man se på om forbrukervernet ved oppføring av nybygg er godt nok. Vi har hatt bustadoppføringsloven i 10 år nå, og selv om den har ført mye godt med seg, er det alltid rom for forbedringer, sier Leisner. I fjor behandlet HL totalt 40 000 henvendelser.

Hvilke rettigheter har du?

Hva bør du sjekke ved overtagelse, og hvilke rettigheter har du når boligen har feil og forsinkelser? Få gode tips på ap.no/pengeandine.

Aftenposten.no

Australsk vin kan bli dyrere

Vin er en av Australias største inntekter, og eksporten har siden 2000 fordoblet seg fra 331 til 786 millioner liter.

Nå har tørke ødelagt mye av fjorårets avling, og ekspertene er bekymret, melder svenske Dagens Nyheter.

Temperaturer på mellom 35 og 40 grader i vindistriktene har ødelagt mange av vindruene, og mindre avling innebærer økte priser, noe som muligens kan være med på å øke inntekten. Men mangelen på vann vil mest sannsynlig spise opp gevinsten.

Vinprodusentenes ordfører, **Stephen Strachan**, sier til The Australian at han forventer seg en lav produksjon også i 2008, noe som kan innebære slutten på billig vin fra Australia.

– Den oppgangen vi hadde på 1990-tallet, kommer aldri å gjenta seg, sier Strachan.

Utviklingssjef for The Australian Wine and Brandy Corporation, **Paul Henry**, ser 2008 som et skifte.

Vinmonopolet forteller til Aftenposten.no at de ikke er bekymret for at prisen på australsk vin skal øke.

Tyske biler er best

BMW 1-serie kommer best ut i en forsk undersøkelse fra det tyske instituttet Dekra. Totalt 15 millioner biler er undersøkt i testen.

Hele 97,8 prosent av alle BMW 1-serie som var med i undersøkelsen kunne forlate verkstedshallen helt uten anmerkninger. Også Skoda Octavia klarte seg bra. Her var 97,7 prosent feilfri.

Instituttet har for første gang testet bilene etter hvor langt de har kjørt.

– Det nye konseptet gir et langt mer realistisk bilde av bilenes kvalitet enn den gamle metoden hvor vi la alder til grunn, sier sjefen for Dekra Automotive GmbH, **Clemens Klinkle**.

Det er de tyske bilene som klarer seg best i undersøkelsen. Det overrasker, for tradisjonelt sett er det nemlig japanerne som har kommet best ut av slike undersøkelser.

Blant bilene med mange feil finner vi en rekke storselgere i Norge. Blant annet er det feil ved nesten 67 prosent av alle Peugeot 307 som har kjørt mellom 60 000 og 90 000 kilometer.

Hvilke biler er best i sin klasse?

Se rangeringen på ap.no/bil.

Aftenposten.no

Beste fond

5 på topp kombinasjonsfond siste måned. Avkastning i %

	1 MND.	1 ÅR	3 ÅR
Vekterfond Trygg Acc	-0,35	1,75	
DnB NOR Global Allokering	-0,36	1,59	10,86
Nordea Plan 10 Acc	-0,78		
DnB NOR Sikring I	-1,57	1,51	11,10
ABN AMRO Kombi Acc	-1,66	4,90	49,39

Tabellen viser akkumulerte avkastningstall pr. sist mottatte kurs og er beregnet av Morningstar. Se forbruker.no for flere lister.

KILDE: morningstar.no

© Aftenposten

Mye å spare

■ Forbrukerrådet: – En forbrukerrevolusjon

Nå kan man gå til rettsalen i flokk – eller helt på egen hånd.

– Dette er en forbrukerrevolusjon, sier Forbrukerrådet.

KARIANNE LARSEN

Den nye tvisteloven ble innført 1. januar i år. Det betyr at du som forbruker har fått betydelig sterkere rettigheter. Fra nå av kan forbrukere gå sammen mot en bedrift eller organisasjon i et såkalt gruppesøksmål, og dermed spare tid og penger. I tillegg åpner loven for at du selv skal kunne føre en sak for retten uten advokat.

Forbrukermyndighetene jubler, og kaller det en forbrukerrevolusjon. Næringslivet frykter et søksmålssamfunn.

Skjerpe næringslivet. Forbrukerrådets direktør, Erik Lund-Isaksen, tror det nye regelverket vil skjerpe næringslivet.

– Blir du avkrevd en femtilapp i et urettmessig gebyr av banken din, blir du irritert. Hvis banken vet at tusenvis av kunder har mulighet for å spleise på en sak for å få pengene tilbake, vil de tenke nøyere gjennom før de tar slike sjanser, sier Lund-Isaksen.

Forbrukerrådet ser for seg at de som organisasjon enklere kan gå rettens vei på vegne av flere enkeltkunder.

– Det har vært flere eksempler opp igjennom årene der vi gjerne skulle ha tatt saken til retten. For noen år siden var det veldig mange bankkunder som fikk en dårligere rente enn de skulle hatt. Det var små beløp for den

Forbrukerrådets direktør, Erik Lund-Isaksen.

ARKIVFOTO: JON HAUGE

enkelte kunde, men totalt sett var det et stort beløp. Hvis det hadde skjedd i dag, kunne vi tatt ut et gruppesøksmål, påpeker forbrukerdirektøren.

Amerikanske tilstander. Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) har lenge vært kritiske til lovendringen.

– Vi synes gruppesøksmålssystemet har store svakheter, først og fremst fordi reglene tar lite hensyn til gruppens motpart. En gruppe kan saksøke deg uten at de behøver å stille sikkerhet for at de kan dekke dine omkostninger dersom gruppen taper, sier advokat Anne E. Nordbø i NHOs næringsjuridiske avdeling.

Hun mener gruppesøksmål kan misbrukes, ved at grupper bruker muligheten som en politisk arena eller som utpresning.

– Det er ikke dette som skal til for å disiplinere næringslivet. Det er ikke prosessreglene som styrer næringslivets adferd overfor sine kunder, men derimot ønsket om å ha fornøyde kunder, i tillegg til konkurransesituasjonen, sier advokaten.

Lund-Isaksen er ikke redd for misbruk.

– Jeg tror ikke vi vil få amerikanske tilstander. Vi tror ikke på et søksmålssamfunn. Det er en heftig jobb å gå til gruppesøksmål, og domstolene skal være reservert for de viktigste sakene. Men med de nye reglene vil ikke domstolene kun være for de profesjonelle. Nå kan også vanlige forbrukere ta grep, sier Lund-Isaksen.

Effektivisering. Ønsket om effektivisering er en av målsetningene for den nye loven. Gjennom rettsmegling og mer aktive dommere, vil færre tvister føre til rettsalen. Anders Ryssdal, leder for Advokatforeningen, er svært positiv til forenklingen.

– Vi hilser den nye loven velkommen, og synes det er bra at man legger opp til effektivisering. Det stilles krav til dommerne om hurtig saksbehandling, og rettsmeglingen som skal hindre rettsaker, sier Ryssdal.

karianne.larsen@aftenposten.no

Fornøyd. Knut Storberget.

FOTO: SVEIN E. FURULUND

- Vi har balansert maktforholdet

Justisministeren jubler over den nye tvisteloven. – Gjennom denne loven har vi endret maktforholdet mellom forbrukerne og de kommersielle aktørene. Dette er en historisk reform, sier justisminister **Knut Storberget**.

Han har store forventninger til lovendringen, og anser det som en historisk reform.

– Tvistelovreformen er en viktig reform, og medfører en kulturendring for dommere og advokater. I tillegg er det en klar målsetning at kostnadsnivået for partene reduseres, sier Storberget.

Justisministeren tror ikke NHO har rett i at endringene kan føre til et søksmålssamfunn.

– Det vil fortsatt være en krevende prosess å gå til retten. Gruppesøksmål er ikke noe man gjør hver dag, påpeker Storberget.

Han tror derimot at gruppesøksmål kan være til et gode for begge parter i en sak.

– Med et gruppesøksmål trenger motparten kun å forholde seg til en aktor og ikke flere enkeltsaker. Det er positivt, avslutter justisministeren.

Før din egen sak

■ Hvis tvisten har en lavere verdi enn 125 000, kan du ta saken til retten på egen hånd.

Den nye loven legger opp til at det skal bli lettere å få avgjort småkrav i rettsystemet.

Nina Dybedahl

– Vanlige folk skal kunne føre sine egne saker, uten bruk av dyre advokater, sier **Erik Lund-Isaksen**.

Loven regulerer hvor mye en sak skal kunne koste. Har badet gått i stykker, og håndverkeren ikke vil etterkomme kravet, kan du ta saken til tingretten.

Tvistesummen må ha en lavere verdi enn 125 000 kroner.

Etter reglene er sakskostnadene for rettsbistand begrenset til 20 prosent av tvistens summen, med en nedre grense på 2500 kroner.

Nina Dybedahl, rettsbistand og jurist i Webjuristene, synes det er flott at terskelen for å være selvprosederende er senket, men påpeker at dommeren vanskelig vil kunne rådgive den enkelte part angående selve jusen.

– Å vinne en rettsak dreier seg ikke bare om å beherske prosessen, men også å argumentere godt på en juridisk måte. Det vil dessverre fortsatt være et stort behov for profesjonell bistand ved rettsaker, sier Dybedahl.